

Editorial – Ο εμφύλιος και η κατάσταση αναμονής

Ο εμφύλιος πόλεμος είναι ένα σταθερό ενδεχόμενο σαν αποτέλεσμα της συμμετοχής του ανθρώπου στο δημόσιο χώρο. Εμφυλιοπολεμικές πολώσεις τα τελευταία χρόνια είχαμε αρκετές, πέρα από τις επιμέρους συχνές πολώσεις που συγκροτούν το όλον ενός εμφυλίου. Όλα τα εμφυλιοπολεμικά στιγμιότυπα που εκδηλώθηκαν παγκοσμίως, αλλά και σε αυτήν εδώ τη χώρα, μαρτυρούν τη ρευστότητα, τη σχετικότητα των συσπειρώσεων και ως εκ τούτου, οι ιδεολογίες του παρελθόντος, καθώς και η ιδεολογία καθ'εαυτή, όχι μόνο αδυνατούν να ερμηνεύσουν τις σύγχρονες παραταγμένες κοινωνικές δυναμικές, αλλά βρίσκονται έξω από κάθε χρονικότητα πλέον και δε χρησιμεύουν ούτε σαν αναπαραστάσεις του παρελθόντος.

Ο σύγχρονος εμφύλιος δεν θα είναι ιδεολογικός, αλλά εμφύλιος ιδεών. Ιδεών που προσπαθούν να ερμηνεύσουν τη σύγχρονη πραγματικότητα και ταυτόχρονα, να συμμετέχουν στο νόημα συγκρότησης ενός κόσμου πολιτικής και πολιτισμικής αναφοράς. Οι ιδέες αυτές, που παράγονται ήδη για το “σκοπό” του εμφυλίου, εκφράζουν απολύτως το σημερινό ανθρωπολογικό τύπο, καθώς και την κοινωνία στο σύνολό της. Τεμαχισμένες ιδέες, αποσπασματικές, προστίθενται σε μια συλλογή παρελθοντολογικών και καινοφανών αφηγημάτων, όπου συλλέγονται με το δισάκι του ζητιάνου, παρά με τη νοητική κριτική δραστηριότητα.

Αυτά, δυστυχώς, είναι καθολικά για όλους τους χώρους της **πολιτικής θεολογίας** και τον τόνο στις όποιες συσπειρώσεις τον δίνει το υποκείμενο που ηγεμονεύει, παρά μια σταθερή ιδεολογική γραμμή διαχωρισμού. Μα και τότε που οι συγκροτημένες ιδεολογίες λειτουργούσαν και ήταν ενοποιητικός και διαχωριστικός παράγοντας, εκφράσεις του στυλ “προς τους συντρόφους του αγκυλωτού σταυρού” σε εργατικές προκηρύξεις του KPD, δεν τις είχαμε αποφύγει, ούτε βεβαίως είχαμε αποφύγει τη στρατολόγηση πρώην συντρόφων στα SA. Ο κίνδυνος σήμερα είναι

απείρως μεγαλύτερος λόγω της διάλυσης του κοινωνικού ιστού και της ίδιας της ζωής.

Η συσπείρωση των Αντιεμβολιαστών στο Σύνταγμα είναι η επιτομή του τεμαχισμού της αποσπασματικότητας, της διαλυμένης ζωής, αλλά ταυτόχρονα της συγκέντρωσης και συλλογής ιδεών και συνθημάτων από όλα τα μέρη της πολιτικής εκπροσώπησης, κοινοβουλευτικής ή αντικοινοβουλευτικής. Η παρουσία του, ήδη από τα Μακεδονικά συλλαλητήρια, δείχνει ότι σταθεροποιείται μια “παράταξη” κοινωνικά και πολιτικά, με ικανή διεισδυτικότητα, αλλά κυρίως νομιμότητα και από άλλους πολιτικούς χώρους.

Πρόκειται για τη συγκρότηση του Βαλκανικού Τραμπισμού και του κόσμου του, που την ηγεμονία την είχε το συγκεκριμένο υποκείμενο. Ελληνολάτρες και Χριστιανοί, ναζιστές και φιλοσημίτες μαζί, εθνικιστές και αυτόνομοι, δεξιοί και αριστεροί, φασίστες που επικαλούνται την ελευθερία, στερεοτυπικοί που επικαλούνται τη λογική. Μοιάζουν με το φασισμό, αλλά είναι πιο επικίνδυνοι και πιο αδίστακτοι, διότι δεν έχουν τις ενοχές του συγκροτημένου ναζισμού. Πιστεύουν πραγματικά στη συνωμοσιολογία και έχουν το μίσος σαν νόημα του κόσμου τους. Βέβαια, το μίσος εξαντλείται στους μακρινούς πλούσιους, σαν τον Γκέιτς – ο Σόρος έχει περιθωριοποιηθεί – και όχι στους κοντινούς, στους άορατους μασόνους, στους υπερφυσικούς Εβραίους. Μισούν τους Γιατρούς και την επιστήμη σαν γνήσιοι εχθροί του Υλισμού. Αυτό είναι το φαινόμενο που μπορεί, όχι μόνο να υπάρξει, αλλά και να αναπαραχθεί, γιατί εκφράζει και είναι γέννημα αυτής εδώ ακριβώς της πραγματικότητας της εποχής, δηλαδή όπου διαλύεται η ζωή. Η ένωση αυτή της ρηχότητας έχει ένα αναπαραγωγικό βάθος.

Στην Αμερική, οι δικοί μας απέτυχαν να αντιμετωπίσουν αυτό το φαινόμενο, παρά τις καλές και ηρωικές τους προσπάθειες. Αυτό που έσωσε την τιμή του Αμερικάνικου κινήματος ήταν ο ένοπλος μαύρος λαός. Εδώ στην Ελλάδα θα περιμένουμε να μπύνε στο κοινοβούλιο;

Χρειαζόμαστε μια νέα προοπτική και αυτό είναι σίγουρο. Όπως σίγουρο είναι ότι ο αισθητός κόσμος δέχεται επίθεση από τον ανορθολογισμό και τις μακρινές δεισιδαιμονικές επιβιώσεις. Για να συμμετέχουμε στην αποκατάστασή του, η στάση μας απέναντι σε αυτή την “παράταξη” δεν μπορεί να είναι σχετική, αλλά και τα μέσα πρέπει να ξανασκεφτούμε και το σκοπό ίσως χρειαστεί να πειράξουμε. Όλες οι αισθήσεις μας σε ένταση για τον έλεγχο του χρόνου. Αυτό σημαίνει Κατάσταση Αναμονής .

Περιοδικό Βαβυλωνία

Editorial | Η πολλή δουλειά τρώει τον εργαζόμενο

του Βασίλη Καραπάνου

«Η επαγγελματική ζωή είναι σαν τη σαβάνα, και στη σαβάνα υπάρχουν ζέβροι, αλλά υπάρχουν και λιοντάρια».

«Υπάρχουν και αμοιβάδες, απολιθωμένες μέδουσες, μουνόψειρες που ψήνονται στον ήλιο, γυμνοσάλιαγκες που έχασαν το δρόμο τους και κακόμοιροι αρουραίοι!»...

Το παραπάνω απόσπασμα βρίσκεται στο βιβλίο του Φρεντερίκ Φαζαρντί «Ένας βρεγμένος καραγκιόζης» (Εκδόσεις των Συναδέλφων, μετάφραση Γιάννης Καυκιάς), θα μπορούσε όμως να είναι και μία τυπική κομπορρημοσύνη ενός γιάπη ή ενός στελέχους της Νέας Δημοκρατίας καθώς αποθεώνει το νέο νομοσχέδιο για την εργασία. *Αυτό που ονομάζουμε κοινωνία, δεν είναι παρά το σκηνικό της μάχης, όπου για να επιβιώσεις πρέπει να φανείς δυνατός, πιο δυνατός από τον διπλανό σου και ικανός να προσαρμοστείς σε όλες τις συνθήκες.*

Το νέο εργατικό νομοσχέδιο, διά χειρός Χατζηδάκη, έρχεται για να ευθυγραμμίσει την Ελλάδα με τις ανάγκες του κεφαλαίου για ελαστική, επισφαλή και φθηνή εργασία. Έρχεται για να ανατρέψει παγιωμένες αντιλήψεις για το θωρο, για τις αργίες, για το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στην απεργία, για τον ρόλο των σωματείων και πολλά άλλα. Εκτός όλων αυτών, στην πραγματικότητα, επιδιώκει τη μετάβαση σε μία νέα εποχή κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων, σε μία εποχή όπου ο εργαζόμενος θα βρίσκεται απομονωμένος και συνθλιμμένος ανάμεσα στις συμπληγάδες της γραφειοκρατίας από τη μία και στις αδηφάγες επιταγές των αφεντικών από την άλλη. Η κοινωνική απομόνωση των εργαζόμενων, η εξάλειψη της συλλογικής φωνής τους, η λογική «ο καθένας για την πάρτη του», βεβαίως και δεν ενισχύει τη θέση τους στην αγορά εργασίας. Κι αυτό είναι

γνωστό. Μπορεί ο νεοφιλελευθερισμός να έχει την ικανότητα να εξυψώνει τα πιο εγωιστικά ένστικτα, όμως τελικά η ζούγκλα της αγοράς εργασίας έχει προκαθορισμένους ρόλους, μοιρασμένους και χιλιοπαιγμένους από τα αρπαχτικά που θέτουν τους «κανόνες».

Το μοτίβο, λοιπόν, της κυβέρνησης των «αρίστων» μοιάζει πολύ με τη θατσερική αντίληψη ότι δεν υπάρχει κοινωνία, παρά μόνο άτομα. Το άτομο, μάλιστα, καλείται μέσα σε αυτόν τον κυκεώνα των αλλαγών να προσαρμοστεί σε αυτήν τη νέα πραγματικότητα, χωρίς κανένα συλλογικό απάγκιο, παρά μόνο πουλώντας τον εαυτό του, πλασάροντάς τον όσο καλύτερα μπορεί. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ερώτηση «Πόσα νομίζεις ότι αξίζεις;», αυτή η ερώτηση παγίδα που ακούγεται τόσο συχνά σε συνεντεύξεις για δουλειά, συμπυκνώνει το βάρος που καλείται να διαχειριστεί ο σύγχρονος εργαζόμενος.

Απέναντι σε αυτήν νεοφιλελεύθερη παράνοια, της εμμονικής αναδιάρθρωσης των όρων ύπαρξής μας από την γραφειοκρατία και το κεφάλαιο, ανθίζουν ακόμα οι αντιστάσεις στο δημόσιο χώρο. Η ανακατάληψη του θεάτρου Εμπρός στον Ψυρρή και της Rosa Negra στα Χανιά, αποδεικνύουν το πώς η κοινωνία μπορεί ακόμα να παράγει συλλογικά βιώματα και να χαλάει τα σχέδια του κράτους και του κεφαλαίου. Έχει ενδιαφέρον ο τρόπος με τον οποίο αντιστρέφουν την πραγματικότητα οι ταγοί της κυβέρνησης, στελέχη και δημοσιογράφοι. Κατά την άποψή τους, δεν είναι δυνατόν η κοινωνία, οι συλλογικότητες και οι οργανώσεις να έχουν λόγο για τη ζωή τους, να έχουν πρόσβαση σε κάθε δημόσιο χώρο. Αντιθέτως, η περιφραγμένη έκταση που θα χρησιμοποιηθεί από το ιδιωτικό κεφάλαιο για ξενοδοχείο ή για οποιαδήποτε άλλη επένδυση είναι το νόμιμο, το σωστό και το λογικό. Είπαμε, οι συνεκτικοί δεσμοί μέσα στην κοινωνία, οι συλλογικές διεκδικήσεις, η πρόσβαση των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων δεν προκρίνονται από την εξουσία, πόσο μάλλον όταν σε θέλει ευέλικτο, κινητικό και ικανό να δουλεύεις αγόγγυστα και με σκυφτό το κεφάλι.

Φυσικά, τα σχέδιά τους μπορούν να ανατραπούν, όχι από λιοντάρια, μοναχικούς λύκους και αρπαχτικά, αλλά από άορατους-

ες, αυτεξούσια υποκείμενα και κοινωνίες σε κίνηση – αυτήν την κινητικότητα την προτιμούν καθηλωμένα.